

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΣΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Η Βιβλιοθήκη της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών (Β.Ι.Α.Α.) στο πλαίσιο της δράσης της με τίτλο «**Θεματικές Διαδρομές στο Ιστορικό κέντρο Αθηνών**» προσκαλεί τους εκπαιδευτικούς και μαθητές του σχολείου σας στην πλατεία Μητροπόλεως στην είσοδο του Καθεδρικού Ναού για να ξεναγηθούν σε σημεία του αθηναϊκού κέντρου ιδιαίτερου ιστορικού ενδιαφέροντος. Η σύντομη περιήγηση θα καταλήξει στο νεοκλασικό της οδού Αγ. Ελεούσης αρ. 4, όπου στεγάζεται η Βιβλιοθήκη της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών. Εκεί η περιηγητική ομάδα θα έχει την ευκαιρία να παρακολουθήσει μια ολιγόλεπτη παρουσίαση σε θέμα κοινωνικής ευαισθητοποίησης και να μετέχει σε έναν ελεύθερο και ανοικτό διάλογο.

Με εκτίμηση,

Δρ. Σεβαστιανός Ανδρεάδης
Διευθυντής Βιβλιοθήκης Ι.Α.Α

Αρχοντικό της Αγίας Φιλοθέης της Αθηναίας **(οικία Μπενιζέλου-Παλαιολόγων)**

Στην «καρδιά» του ιστορικού κέντρου της Αθήνας, στην οδό Αδριανού, υπάρχει το αρχοντόσπιτο των Μπενιζέλων. Γόνος της σπουδαίας οικογένειας των δημογερόντων ήταν και η Αγία Φιλοθέη. Το Υπουργείο Πολιτισμού παραχώρησε το ερειπωμένο κτήριο στην Αρχιεπισκοπή Αθηνών η οποία το μετέτρεψε σε μουσείο. Ως βασικό έκθεμα αναδεικνύεται το ίδιο το κτήριο. Το διώροφο σπίτι των Μπενιζέλων είναι τυπικό δείγμα της αρχοντικής αστικής οικίας, το λεγόμενο κονάκι.

Αποτελείται από δύο βασικά στοιχεία, τον οντά, δηλαδή το δωμάτιο για όλες τις δραστηριότητες της καθημερινής ζωής και το χαγιάτι. Επίσης έχει αυλή όπου διαδραματίζονταν οι καθημερινές δραστηριότητες, πηγάδι και ελαιοτριβείο. Οι επισκέπτες μπορούν να περιηγηθούν στους χώρους της τυπικής αθηναϊκής κατοικίας, όπως αυτή διαμορφώθηκε πριν την Επανάσταση του 1821, να δουν τον οντά με τα πολυμορφικά έπιπλα και τις εσωτερικές σκάλες που οδηγούν σε κρύπτες και να αγναντεύσουν τη θέα από το χαγιάτι.

Η ξενάγηση γίνεται με ψηφιακά διαδραστικά εκθέματα, εποπτικό υλικό και ηχητικές εφαρμογές ενώ σε κάθε χώρο του μουσείου υπάρχουν και πληροφορίες με τη γραφή Braille για όλους όσοι αντιμετωπίζουν πρόβλημα όρασης. Το αρχοντικό Μπενιζέλου που μεγάλωσε η Αγία Φιλοθέη αποτελεί χαρακτηρισμένο ιστορικό διατηρητέο μνημείο και το μοναδικό σωζόμενο δείγμα αρχοντικής κατοικίας των μεταβυζαντινών χρόνων για την περιοχή της.

Μητρόπολη Αθηνών

Στην καρδιά της Αθήνας, στην οδό Μητροπόλεως, στην ομώνυμη πλατεία, δεσπόζει ο καθεδρικός ναός της πόλης, που είναι αφιερωμένος στον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου και αποτελεί ένα από τα πρώτα μεγάλα μνημεία της Αθήνας ως πρωτεύουσας. Άρχισε να οικοδομείται το 1842 και ολοκληρώθηκε με διακοπές λόγω οικονομικών προβλημάτων. Εγκαινιάσθηκε το 1862 και από τότε αποτέλεσε ορόσημο για την ιστορία του νεότερου ελληνικού κράτους, αφού φιλοξένησε όλες τις επίσημες τελετές.

Τα αρχικά σχέδια του ναού, με στοιχεία γοθτικά και αναγεννησιακά, ήταν του Δανού αρχιτέκτονα Θεόφιλου Χάνσεν, ο οποίος τα είχε προσαρμόσει στην αρχική θέση ανέγερσής του, στην οδό Πανεπιστημίου, δίπλα στο Οφθαλμιατρείο. Με βάση αυτά έχει οικοδομηθεί το κατώτερο μέρος του κτηρίου, ενώ το ανώτερο ολοκληρώθηκε από τους αρχιτέκτονες Δημήτριο Ζέζο, κύριο εκφραστή της «ελληνο-βυζαντινής» τεχνοτροπίας, Francois Boulangier και Παναγή Κάλκο. Στα τέλη του 19ου και μέχρι τα μέσα του 20ου αιώνα γνώρισε διάφορες μετατροπές και προσθήκες τόσο στο εσωτερικό του όσο και εξωτερικά, που αλλοίωσαν το ήδη ιδιαίτερο αρχικό του ύφος.

Ο ναός είναι τρίκλιτη βασιλική με τρούλο και αποτελεί συνδυασμό του νεοκλασικού και του ελληνο-βυζαντινού αρχιτεκτονικού ρυθμού, γεγονός που οφείλεται στις μεταβολές των σχεδίων στην πορεία της κατασκευής του. Στην τοιχοποιία του έχει χρησιμοποιηθεί αρχιτεκτονικό υλικό από 72 κατεδαφισμένους ναούς της Αθήνας και ο επιβλητικός τρούλος του είναι καλυμμένος εξωτερικά με φύλλα χαλκού. Η κεντρική του είσοδος τονίζεται με τοξοστοιχία που στηρίζεται σε κορινθιακούς κίονες και παραστάδες, ενώ τα δίδυμα κωδονοστάσια αποπνέουν επιρροές από τη ναοδομία της Δύσης. Το εσωτερικό του ναού διακοσμείται με έργα γνωστών καλλιτεχνών του 19ου αιώνα. Η αγιογράφηση είναι των ζωγράφων Σπυρίδωνα Γιαλλινά και Alexander Seitz, η διακόσμηση του Κωνσταντίνου Φανέλλη από τη Σμύρνη και τα γλυπτά του Τήνιου γλύπτη Γεώργιου Φυτάλη.

Στο εσωτερικό του ναού, σε μαρμάρινη λάρνακα που είναι έργο του Γιαννούλη Χαλεπά, φυλάσσεται το σκήνωμα του εθνομάρτυρα Πατριάρχη Γρηγορίου Ε', καθώς και της Αγίας Φιλοθέης της Αθηναίας.

Βιβλιοθήκη Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών

Στη διασταύρωση των οδών Αγία Ελεούσης και Κακουργιοδικείου, στην περιοχή του Ψυρρή, βρισκόταν επί Τουρκοκρατίας ο ενοριακός ναός της Αγίας Ελεούσας, εκκλησία "ευρύχωρη και καλοκτισμένη", της οποίας η στέγη κατέρρευσε κατά τη διάρκεια της Επανάστασης. Το 1835 αποφασίστηκε να χρησιμοποιηθεί ως έδρα του Κακουργιοδικείου, λόγω της μεγάλης έλλειψης δημοσίων κτιρίων στην πρωτεύουσα του νεοπαγούς Ελληνικού κράτους (ανάλογη και η περίπτωση του "Χριστού του Κοπίδη", που στέγασε τον Άρειο Πάγο).

Για τον σκοπό αυτό οικοδομήθηκε, μεταξύ των ετών 1835-1837, το σημερινό δώροφο νεοκλασικό κτίριο, βάσει σχεδίων του Δανού αρχιτέκτονα Christian Hansen (1803-1883), χωρίς ωστόσο να κατεδαφισθεί πλήρως η εκκλησία, το ιερό της οποίας διασώζεται ακόμη στο βάθος του ισογείου του νεοκλασικού. Μετά τη μετεγκατάσταση του Κακουργιοδικείου, στεγάστηκαν διαδοχικά στο κτίριο της Αγία Ελεούσας αστυνομικός σταθμός (μαρτυρείται το 1902) και υπηρεσίες του Ληξιαρχείου ενώ, από το 1935, χρησιμοποιήθηκε ως ενοικιαζόμενος χώρος γραφείων και αποθηκών. Το 1955 περιήλθε στην Εκκλησία της Ελλάδος και φιλοξένησε αρχικά την Χ.Ε.Ε.Ν. και διάφορες φιλανθρωπικές και ιεραποστολικές οργανώσεις (διάστημα κατά το οποίο ο χώρος του ιερού λειτούργησε και πάλι ως εκκλησία).

Από το 1972 το κτίριο παρέμεινε αχρησιμοποίητο, ενώ στη συνέχεια χαρακτηρίστηκε ιστορικό μνημείο και κρίθηκε διατηρητέο από το Υπουργείο Πολιτισμού και το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. Το 2001 πραγματοποιήθηκε μια πρώτη έρευνα της αρχιτέκτονος Βηθλέμ Σαννίου-Παττακού (υπό τύπον διπλωματικής εργασίας στο Ε.Μ.Π.) και επακολούθησε πλήρης μελέτη αποκατάστασης, με στόχο να αναδειχθούν αρμονικά και οι δύο αρχιτεκτονικές φάσεις του οικοδομήματος, η οποία και εγκρίθηκε από το Υπουργείο Πολιτισμού το 2002. Λίγο αργότερα πραγματοποιήθηκαν οι πρώτες εργασίες, που περιλάμβαναν καθαίρεση των μεταγενέστερων προσθηκών, στερέωση και ενίσχυση της τοιχοποιίας, με δωρεά του ιδρύματος “Σταύρος Σ. Νιάρχος”.

Σκοπός της Βιβλιοθήκης είναι να προσφέρει ένα φιλικό και ευχάριστο περιβάλλον όπου ο κάθε ένας θα έχει τη δυνατότητα να μελετήσει καθώς και να αναζητήσει ένα μεγάλο φάσμα επιστημονικών και λοιπών πληροφοριών.

Η Βιβλιοθήκη διαθέτει Αναγνωστήριο και απευθύνεται κυρίως σε μελετητές και ερευνητές καθώς και σε όλους όσους αγαπούν και εκτιμούν τον πολιτισμό, την παιδεία και το βιβλίο.

Πληροφορίες - Επικοινωνία

Υπεύθυνος Προγράμματος: κ. Παναγιώτης Ανυφαντής

Τηλ. : 210-3245098

Fax 210-3352323

Email: info@biaa.gr